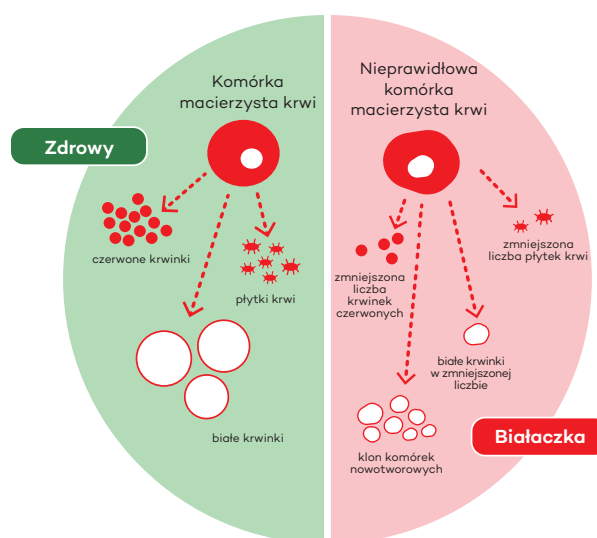

Nowotwory krwi – przebieg, terapia i szanse na wyleczenie

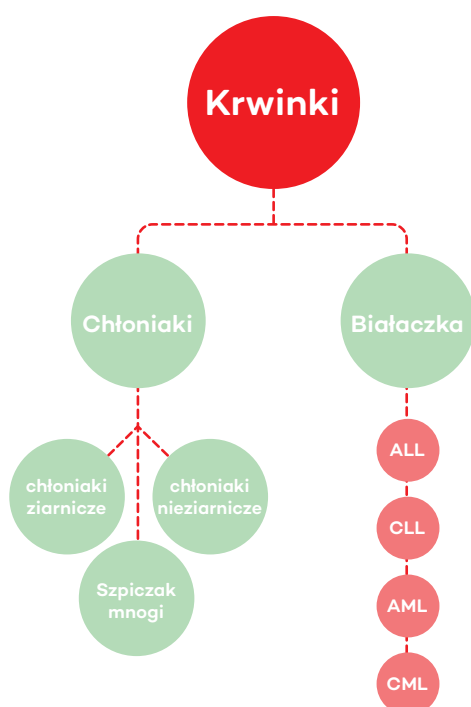
Każdego roku na nowotwory krwi zapada ponad 1 200 000* osób na całym świecie. W Polsce co 40 minut ktoś słyszy diagnozę: nowotwór krwi. Wiele Pacjentów to dzieci i młodzież, ale często choroba dotyka też osób starszych.

Czym są nowotwory krwi?

Nowotwory krwi to pojęcie określające różne choroby nowotworowe szpiku kostnego lub układu krwiotwórczego, w których dochodzi do **zaburzenia normalnego procesu tworzenia się krwi poprzez niekontrolowany rozrost złośliwych komórek**.

Zdrowe elementy krwi – odpowiedzialne za: zwalczanie zarazków i infekcji (leukocyty), transport tlenu (erytrocyty) i zatrzymywanie krwawienia (trombocyty), są w stałym ruchu we krwi. Pojawienie się **komórek nowotworowych** sprawia, że krew nie może wykonywać dłużej tych ważnych zadań. W zależności od tego, w której linii komórkowej zachodzi złośliwa przemiana, wyróżnia się nowotwory układu chłonnego (limfocytarnego – np. chłoniaki, szpiczaki) i szpikowego (białaczki).

Białaczka – rodzaj nowotworu krwi

Białaczka (gr. *leukós* – biały i *haima* – krew) jest najbardziej znaną postacią nowotworu krwi i ogólnym określeniem wielu innych chorób złośliwych, które zazwyczaj wiążą się z patologicznie zwiększonym **rozrostem** niedojrzałych – **a tym samym niedofunkcyjnych** – białych krwinek.

Białaczki najprościej podzielić możemy na te pochodzenia szpikowego i limfatycznego, a następnie, biorąc pod uwagę ich przebieg, na ostre i przewlekłe. Poniżej przedstawiamy ogólny podział:

- ostre białaczki limfoblastyczne (ALL)
- przewlekła białaczka limfocytowa (CLL)
- ostre białaczki szpikowe (AML)
- przewlekła białaczka szpikowa (CML)

Ostre białaczki zazwyczaj postępują bardzo szybko i bez leczenia szybko doprowadzają do śmierci. W przypadku ostrej białaczki możliwe jest całkowite wyleczenie. Ostre białaczki mogą występować u noworodków, dzieci, a nawet mieć charakter wrodzony. **Białaczki przewlekłe** mogą być niezauważone przez miesiące i lata, a ich wyleczenie często nie jest możliwe. Pacjenci mogą jednak żyć przez wiele lat, stosując odpowiednie leki.

*Global facts and figures. (Dostęp 6.16.2023)

Zapobieganie nowotworom krwi

Obecnie nie są znane żadne środki zapobiegające nowotworom krwi. **Nie ma badań profilaktycznych, ani badań wczesnego wykrywania tych chorób**, jak to ma miejsce np. w przypadku nowotworów jelita lub piersi. Przyczyny są często genetyczne. Wiemy, że nowotwory te mają podłoże genetyczne (u źródła nowotworowej przemiany leży mutacja genetyczna), a promieniowanie jonizujące i niektóre substancje chemiczne (np. benzen) zwiększają ryzyko zachorowania. Warto wykonywać badania krwi (morfologię) co 1-3 lata w zależności od wieku, a przede wszystkim nie lekceważyć objawów alarmowych, takich jak nieuzasadniona utrata masy ciała, nocne poty, łatwe siniaczenie się czy samoistne krwawienia, nawracające ciężkie zakażenia.

Jak rozpoznać nowotwory krwi

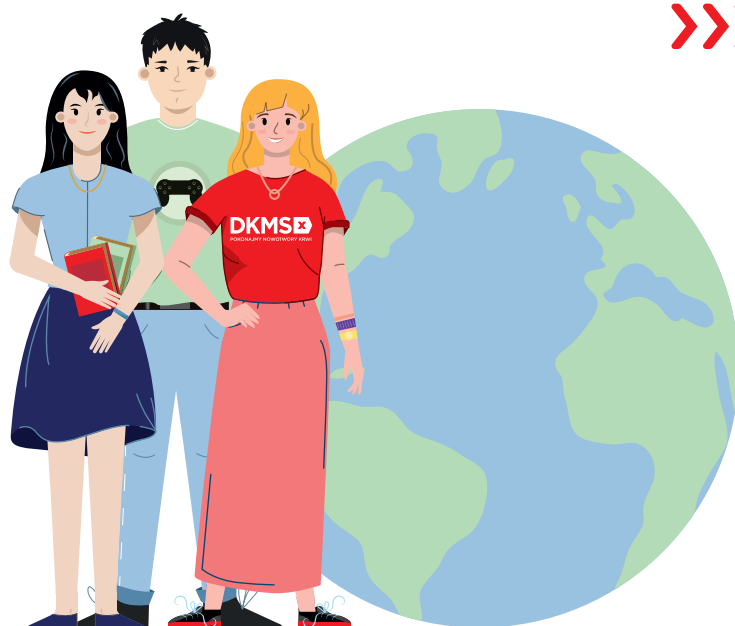
Nie istnieją **charakterystyczne objawy**, które wskazywałyby jednoznacznie na diagnozę nowotworu krwi, ponieważ wszystkie mogą wystąpić również w innych schorzeniach. Są to m.in. gorączka, utrata masy ciała, zmęczenie, spontaniczne krwawienie, powiększenie węzłów chłonnych i bladość. Jednakże lekarze są w stanie ustalić na podstawie obrazu klinicznego, czy istnieje podejrzenie choroby nowotworowej i przeprowadzić odpowiednie badania.

Nowotwory krwi da się leczyć – rodzaje terapii

Istnieje wiele metod leczenia nowotworów krwi, a rozwój medycyny z każdym rokiem oferuje nowe, coraz skuteczniejsze sposoby walki z chorobą. Chemioterapia jest podstawową metodą terapii. Mówimy tu o klasycznej chemioterapii, zwykle wielolekowej, podawanej w powtarzanych regularnie (np. co 3 tygodnie) cyklach. W niektórych nowotworach sięgamy po nowoczesne terapie celowane, ukierunkowane na nieprawidłowe białko będące produktem mutacji konkretnego genu. Coraz częściej wykorzystywane jest leczenie biologiczne – np. z wykorzystaniem przeciwciał niszczących komórki nowotworowe.

W chłoniakach bardzo często stosowana jest również radioterapia.

Dla wielu Pacjentów znalezienie odpowiedniego Dawcy **krwiotwórczych komórek macierzystych** jest jedyną szansą **na pokonanie choroby**. W tej formie leczenia poszukuje się odpowiedniego Dawcy dla Pacjenta, tj. takiego, który posiada zgodne antygeny HLA w możliwie najwyższym stopniu. Przed przeszczepieniem krwiotwórczych komórek macierzystych Pacjent jest poddawany intensywnemu leczeniu, które obejmować może zarówno wysokodawkową chemioterapię, radioterapię czy leczenie biologiczne. Terapia ta niszczy chorobę nowotworową, przy okazji nieodwracalnie uszkadzając szpik kostny i układ odpornościowy chorego. Po przeszczepieniu układ krwiotwórczy i odpornościowy odbudowują się z komórek macierzystych Dawcy. Faza ta dla Pacjenta często związana jest z licznymi powikłaniami i długim pobytem w szpitalu na oddziale izolacyjnym. Mimo to, dla wielu Pacjentów przeszczepienie krwiotwórczych komórek macierzystych jest szansą na odzyskanie zdrowia lub przedłużenie życia.

Przeczytaj również **arkusz informacyjny 2: Pobranie krwiotwórczych komórek macierzystych i szpiku**, jeśli chcesz dowiedzieć się więcej na ten temat!

Wiedzieliście?

28 maja to **Światowy Dzień Walki z Nowotworami Krwi**. W tym dniu wszyscy okazują solidarność z Pacjentami chorymi na nowotwory krwi.